

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY

SPOTKANIE Z BRANŻĄ GÓRNICZWA OTWOROWEGO
(aktualizacja materiału z 12 maja 2011 r.)

Zasadnicze rozwiązania
dla górnictwa otworowego
w nowym Prawie geologicznym i górnicznym

Przemysław Grzesiok
Departament Prawny WUG

Katowice, 26 sierpnia 2011 r.

Wyższy Urząd Górniczy

Aktualny stan prawny:

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze
(Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.)

+

Kompleks aktów wykonawczych, wydanych przez:

- Radę Ministrów
- Ministra Gospodarki
- Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Ministra Środowiska

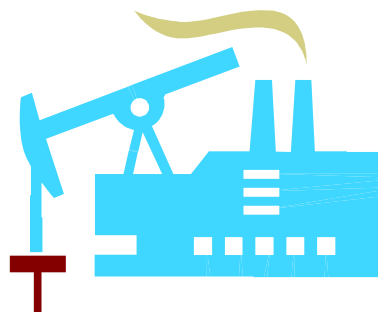

Wyższy Urząd Górniczy

Budowa „systemu” prawa geologicznego i górniczego:

- Obszerny akt ustawowy (ponad 150 artykułów)
- Próba „pogodzenia” wszystkich „rodzajów” górnictwa
- Próba pogodzenia odmiennych „tradycji legislacyjnych” geologii i górnictwa, odmiennych węzłowych problemów
- Większość odrębności merytorycznych i formalnych zostało zaakcentowanych dopiero w aktach wykonawczych

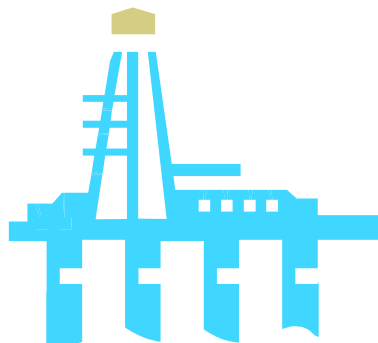

Wyższy Urząd Górniczy

Budowa „systemu” prawa geologicznego i górniczego (cd.):

- Dookreślanie zakresu przedmiotowego ustawy poprzez akty wykonawcze (np. roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej, wody lecznicze, wody termalne oraz solanki)
- Szereg zagadnień o charakterze zasadniczym, podstawowym pozostawiono do uregulowania w aktach wykonawczych (np. wymagania kwalifikacyjne, okresy ważności planów ruchu, struktura ratownictwa górniczego)

Wyższy Urząd Górniczy

Budowa „systemu” prawa geologicznego i górniczego (cd.):

- Akty wykonawcze o mieszanym charakterze: wykonawczo-upełniającym
- Akty wykonawcze jako mini-ustawy (np. przepisy o kwalifikacjach, przepisy o ratownictwie górnicznym)
- Regulowanie wyjątków i uzupełnień w stosunku do Kpa (również o charakterze władczym) w przepisach proceduralnych zamieszczonych w aktach niższej rangi

Wyższy Urząd Górniczy

Obowiązujące regulacje prawne (niektóre „odrębności”):

- Reglamentacja działalności (dyrektywa 94/22/WE)
- Planowanie ruchu zakładu górniczego
- Zagrożenia naturalne
- Zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy (dyrektywa 92/91/EWG)
- Roboty strażłowe
- Ratownictwo górnicze

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981)

- Upublicznienie projektu – skierowanie do konsultacji społecznych: luty 2008 r.
- Dyskusja w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego: do maja 2008 r.
- Uzgodnienia międzyresortowe: od czerwca 2008 r.
- Konferencja uzgodnieniowa: lipiec 2008 r.
- Przyjęcie projektu przez Komitet Europejski Rady Ministrów: sierpień 2008 r.
- Robocze spotkania w Rządowym Centrum Legislacji: wrzesień i październik 2008 r.
- Komisja Prawnicza: październik 2008 r.
- Przyjęcie projektu przez Komitet Rady Ministrów: październik 2008 r.
- Przyjęcie projektu przez Radę Ministrów: listopad 2008 r.
- Informacja oraz dokumenty dotyczące prac parlamentarnych:
<http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf/opisy/1696.htm>

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze

(cd.)

- Skierowanie projektu do Sejmu RP: grudzień 2008 r. (druk sejmowy nr 1696)
- Udostępnienie projektu na stronach sejmowych: luty 2009 r.
- Pierwsze czytanie projektu (II etapy): marzec 2009 r.
- Prace w trzech połączonych komisjach sejmowych oraz powołanej przez nie nadzwyczajnej Podkomisji nadzwyczajnej: od marca 2009 r. (dyskusja merytoryczna od 23 kwietnia 2009 r.)
- 20 posiedzeń Podkomisji nadzwyczajnej
- Przyjęcie sprawozdania Podkomisji nadzwyczajnej: 28 kwietnia 2010 r.
- Wznowienie prac parlamentarnych: luty 2011 r.
- Przyjęcie sprawozdania połączonych komisji sejmowych: 16 marca 2011 r.
- Drugie czytanie projektu: 25 marca 2011 r.
- Trzecie czytanie i uchwalenie ustawy: 28 kwietnia 2011 r.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze

(cd.)

- Prace w Senacie RP nad drukiem senackim nr 1199. Informacja o pracach: <http://www.senat.gov.pl/k7/pos/077/3.htm>; dokumenty: <http://www.senat.gov.pl/k7/pos/077/077porz.htm>
- Marszałek Senatu RP w dniu 4 maja 2011 r. skierował ustawę do: Komisji Gospodarki Narodowej, Komisji Środowiska oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Posiedzenia komisji: 18, 24 i 26 maja 2011 r.
- Prace i rozstrzygnięcia komisji: druki nr 1199A (z korektą) i 1199Z
- Debata i głosowanie poprawek do ustawy: 25 i 26 maja 2011 r.
- 52 poprawki (uchwała Senatu RP – druk sejmowy nr 4265)
- Rozpatrzenie poprawek przez komisje sejmowe (7 czerwca 2011 r. – stanowisko w druku 4282) oraz przez Sejm RP (9 czerwca 2011 r.)
- Podpisanie przez Prezydenta RP: 4 lipca 2011 r.
- Ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej: 5 sierpnia 2011 r.
- Wejście w życie: 1 stycznia 2012 r. (art. 227 ustawy)

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.):

- europejskie:
 - objęcie przetargiem udzielenia koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż, a nie ustanowienia użytkownika górnictwa (bezpieczeństwo prawne przedsiębiorców oraz efekt postępowania wszczętego przez Komisję Europejską w zakresie dyrektywy 94/22/WE),
 - poprawka J. Rzymułki (koncesja open door; inicjatywa przedsiębiorcy, a nie organu koncesyjnego),
 - dostosowanie terminologii do dyrektywy 92/91/EWG (zamiast „przeróbki” - „przygotowanie wydobytych dóbr do sprzedaży, z wyjątkiem działalności mającej na celu przetwarzanie wydobytych dóbr”),
 - dyrektywa nie przesądza, że obiekty i urządzenia służące do takiego przetwarzania są elementem „kopalni” (zakładu górnictwa); „wymusza” jednak wprowadzenie w prawie krajowym identycznych standardów bezpieczeństwa;
- konstytucyjne (materia ustawy), np.:
 - stawki opłaty eksploatacyjnej (rezygnacja z „widełek”),
 - kwalifikacje;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.):

- systemowe:
 - „przywrócenie” konstrukcji własności górniczej oraz rezygnacja z podziału na kopaliny podstawowe i pospolite,
 - ścisłe zespolenie rozstrzygnięć administracyjnych z przeznaczeniem nieruchomości,
 - określenie stron (pozytywne i negatywne) postępowań dotyczących koncesji,
 - rezygnacja z obowiązku sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego,
 - rezygnacja z ujęcia, w definicji zakładu górniczego i obiektu budowlanego zakładu górniczego, przeróbki kopaliny związanej technologicznie z wydobywaniem (wyjątek nie dotyczy górnictwa otworowego),
 - uregulowanie przygotowania wydobytych kopalin do sprzedaży (rozporządzenie Ministra Gospodarki dot. prowadzenia ruchu),
 - „zbliżenie” do Kodeksu cywilnego w zakresie tzw. szkód górniczych;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.):

- kompetencyjne:
 - rezygnacja z uzgadniania granic obszaru i terenu górniczego (fragmentu koncesji) przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego,
 - rezygnacja z udziału organu nadzoru górniczego w „akceptowaniu” projektu zagospodarowania złoża,
 - normatywne przypisanie organowi nadzoru górniczego kompetencji w zakresie operatu ewidencyjnego,
 - Prezes WUG jako „drugi” organ właściwy (np. wypadki, niektóre decyzje administracyjne),
 - Prezes WUG jako organ prowadzący działalność promocyjną i informacyjną, inicjujący prace naukowo-badawcze oraz inicjujący i podejmujący przedsięwzięcia w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia, wdrożenia postępu technicznego w dziedzinie górnictwa, ograniczenia oddziaływania górnictwa na ludzi i środowisko, kompleksowo sprawdzający i oceniający np. stan bhp w górnictwie,
 - wyodrębnienie regulacji dotyczących kontroli (odrębności od SDG),
 - poszerzenie katalogu uprawnień władczych organów nadzoru górniczego (m.in. kary pieniężne);

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.):

- legislacyjne:
 - przeniesienie szeregu rozwiązań do ustawy (akty wykonawcze staną się „kompatybilne” z ustawą), rezygnacja z niektórych aktów wykonawczych (także pierwotnie zaplanowanych w projekcie ustawy),
 - akty wykonawcze: dążenie do zapewnienia precyzyjnych odesłań, większy nacisk na zgodność z przepisami prawa UE, a w przypadku górnictwa morskiego – z przepisami umów międzynarodowych;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.):

- „górniczne”:
 - plan ruchu zakładu górniczego:
 - ✓ rezygnacja z planów dwuczęściowych,
 - ✓ sporządzenie zasadniczo na 2-6 lat (decyduje przedsiębiorca),
 - ✓ tryb uproszczony (*jeżeli zmiany nie dotyczą bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie górniczym, bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego, gospodarki złożem, ochrony środowiska, robót budowlanych, ochrony obiektów budowlanych oraz zapobiegania szkodom i ich naprawy*)
 - ✓ właściwość organów (miejsce wykonywania robót albo siedziba zg),
 - ✓ decyzje dotyczące ruchu będą załącznikami do wniosku o zatwierdzenie, a nie elementami planu ruchu,
 - ✓ stanowisko właściwego organu jst nie dotyczy planu ruchu, a decyzji organu nadzoru górniczego;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.):

- „górniczne”:
 - szkolenia:
 - ✓ rezygnacja z decyzji stwierdzających posiadanie „kadry i środków”,
 - stosowanie wyrobów:
 - ✓ „przesądzenie” istnienia „trzeciej grupy” (wymagania w przepisach wykonawczych),
 - ✓ decyzje w sprawie dopuszczenia wyrobu do stosowania w zakładach górniczych wydawane na czas nieokreślony,
 - roboty strzałowe:
 - ✓ właściwość organów (miejsce wykonywania robót albo siedziba zg),
 - ✓ jedna decyzja na nabywanie, przechowywanie lub używanie MW,
 - ✓ decyzje dotyczące środków strzałowych i sprzętu strzałowego wydawane na czas nieokreślony,
 - ✓ czynności usługowe: właściwość organów nadzoru górniczego (miejsce wykonywania robót),
 - ✓ nowela ustawy o MW przeznaczonych do użytku cywilnego,
 - utrzymanie dokonywania zaliczeń przestrzeni w otworowych zakładach górniczych do stopni, kategorii lub klas zagrożeń naturalnych przez kierownika ruchu zakładu górniczego, a nie organ nadzoru górniczego,
 - określenie wymagań dla podmiotów „usługowych”;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.):

- pozostałe:
 - uregulowanie zbiegu przepisów o „przeniesieniu” koncesji,
 - poszerzenie możliwości (form) gromadzenia środków funduszu likwidacji ZG oraz momentu rozpoczęcia ich wydatkowania,
 - wprowadzenie możliwości żądania wykupu nieruchomości lub części (w zakresie niezbędnym do wykonywania zamierzonej działalności) – m.in. w przypadku uzyskania koncesji na wydobywanie węglowodorów,
 - starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej, może, w drodze decyzji, ograniczyć sposób korzystania z nieruchomości niezbędnej w celu poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania np. węglowodorów (+ prawo właściciela do żądania nabycia od niego nieruchomości),
 - liberalizacja wymagań w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.; kwalifikacje):

- tylko dwie „kategorie” zakładów górniczych: „węglowodorowe” i pozostałe;
- tylko jedna „kategoria” zakładów górniczych wykonujących roboty geologiczne (brak kryterium kopaliny i głębokości);
- dwie „kategorie” mierniczych górniczych i geologów górniczych (wszystkie zakłady górnicze, zakłady górnicze inne niż podziemne zakłady górnicze);
- powierzenie przedsiębiorcy określania wymagań kwalifikacyjnych dla osób niższego i średniego dozoru ruchu (odmiennie w podziemnych zakładach górniczych);
- stwierdzanie kwalifikacji osób wyższego dozoru ruchu oraz kierowników działów ruchu tylko w przypadkach określonych w ustawie (pozostawienie wymagań dla wszystkich osób na tych szczeblach);
- rezygnacja ze stwierdzania tzw. szczególnych kwalifikacji (pozostawienie wymagań);

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.; cd. kwalifikacje):

- ustawowe „zaliczenie praktyki”;
- jednoznaczne nawiązanie do przepisów o szkolnictwie wyższym (nazwy kierunków studiów, specjalności albo specjalizacje);
- „automaty” dotyczące zakresu kwalifikacji;
- opłaty w ustawie;
- wykaz osób w Biuletynie Informacji Publicznej właściwego organu;
- odpowiedzialność zawodowa: przedawnienie (ścigania oraz karania) + właściwość Prezesa WUG.

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa otworowego (9 czerwca 2011 r.; ratownictwo):

- generalne rozstrzygnięcia dotyczące struktury oraz zadań ratownictwa górniczego;
- ustawowe nałożenie obowiązków w zakresie spełniania wymagań;
- uregulowanie relacji pomiędzy przedsiębiorcą a jednostką ratownictwa górniczego (wzajemne obowiązki);
- rezygnacja z subdelegacji dla „właściwych” jednostek ratownictwa górniczego do określania szeregu zagadnień o charakterze powszechnie obowiązującym (uregulowanie zagadnień bezpośrednio w rozporządzeniu), np.:
 - dokumentacja w zakresie ratownictwa górniczego,
 - programy szkoleń w zakresie ratownictwa górniczego,
 - metodyka badań lekarskich i oceny zdolności do pracy w ratownictwie górnicznym.

Akty normatywne przewidziane do wydania na podstawie nowego Pgg (część „górnicza”) – stan prac

- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 2 ust. 2: w sprawie określenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, w wyrobiskach których do prowadzenia w nich robót stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Prawo geologiczne i górnicze (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 2–5: w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 110: w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Rady Ministrów przewidzianego do wydania na podstawie art. 113 ust. 15: w sprawie wyrobów dopuszczanych do stosowania w zakładach górniczych (trwają prace w WUG; planowane przyjęcie przez kierownictwo resortu środowiska: 21 września 2011 r.; następnie konsultacje społeczne, a potem uzgodnienia międzyresortowe oraz notyfikacja)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 116 ust. 7: w sprawie dokumentacji mierniczo-geologicznej (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 118 ust. 4: w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)

Akty normatywne przewidziane do wydania na podstawie nowego Pgg (część „górnicza”) – stan prac

- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 1: w sprawie prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 1: w sprawie prowadzenia ruchu odkrywkowych zakładów górniczych (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 1: w sprawie prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 2: w sprawie przechowywania i używania środków strzałowych i sprzętu strzałowego w ruchu zakładu górniczego (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 124: w sprawie ratownictwa górniczego (rozpoczęto prace)

Akty normatywne przewidziane do wydania na podstawie nowego Pgg (część „górnicza”) – stan prac

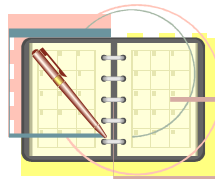
- ❑ Projekt zarządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 166 ust. 4: w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu (finalizowanie prac)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 167 ust. 7: w sprawie nazw, siedzib i właściwości miejscowej okręgowych urzędów górniczych (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)

Bardzo często rozporządzenia będą podpisywane z klauzulą „w porozumieniu” także przez innych ministrów.

Wyższy Urząd Górniczy

- ❑ **Upoważnienie legislacyjne dla Prezesa WUG**
(niektóre rozporządzenia, inne niż wydawane przez Ministra Gospodarki)
http://www.wug.gov.pl/index.php?prawo/upow_leg
- ❑ **Trwające postępowania legislacyjne, prowadzone przez Prezesa WUG**
(niektóre rozporządzenia, inne niż wydawane przez Ministra Gospodarki)
http://www.wug.gov.pl/index.php?prawo/postepowania_legislacyjne
- ❑ **Ostatecznie zrezygnowano z przepisu, zgodnie z którym Prezes WUG: *„inicjuje prace legislacyjne i opracowuje projekty aktów prawnych w zakresie obszaru działania tego organu oraz uzgadnia je w trybie określonym w regulaminie pracy Rady Ministrów, a także opiniuje projekty aktów prawnych opracowane przez uprawnione organy, związane z działalnością regulowaną ustawą oraz działalnością organów nadzoru górniczego”***

Wyższy Urząd Górniczy

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Przemysław Grzesiok
(eu@wug.gov.pl)